

ТЕМА № 11

НАКАЗНЕ ПРОВАДЖЕННЯ

*Кафедра цивільного права та процесу
НАВС*

Навчальна мета: сприяти формуванню у ЗВО методологічних знань про поняття наказного провадження як виду непозовного цивільного судочинства, судового наказу як особливої форми судового рішення; проаналізувати вимоги до заяви про видачу судового наказу; розглянути підстави для відмови у прийнятті заяви про видачу судового наказу; охарактеризувати процесуальний порядок порушення справи у порядку наказного провадження; визначити підстави для скасування судового наказу, а також активізувати ЗВО до самостійного вивчення наукової та методичної літератури.

Виховна мета: сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних та інших якостей особистості, виховувати активність до одержання знань майбутнього фахівця, прищеплення інтересу до вивчення дисципліни.

Розвивальна мета: розвивати інтелектуальні здібності, культуру мовлення та спілкування, пам'ять, увагу, уяву, творчий склад мислення, спостережливість, активність, самостійність, логічне осмислення основних понять та термінів, вміння сприймати та аналізувати матеріал, прищеплювати ЗВО навички раціональних способів пізнавальної діяльності з зазначеної теми.

Нормативно-правові акти:

- Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р. (в ред. Закону від 03.10.2017) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
- Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
- Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>
- Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text>
- Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
- Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про застосування норм цивільного процесуального законодавства при розгляді справ у суді першої інстанції» від 12.06.2009 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-09#Text>
- Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. Василюк Н. В., Гулька Б.І., Кота О.О. Київ : ВД «Дакор», 2021. 1028 с.

План:

- ◎ Суть і значення наказного провадження.
- ◎ Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ.
- ◎ Форма і зміст заяви про видачу судового наказу. Підстави для відмови у прийнятті заяви про видачу судового наказу.
- ◎ Порядок розгляду заяв про видачу судового наказу. Поняття і зміст судового наказу.
- ◎ Скасування судового наказу.
- ◎ Набрання судовим наказом законної сили.

1. Суть і значення наказного провадження

Наказне провадження – це вид цивільного судочинства, що полягає у спрощеній документарній процедурі захисту майнових прав та інтересів заявника (стягувача), вимоги якого до боржника щодо стягнення грошових коштів або витребування майна ґрунтуються на безспірних документах, що здійснюється за відсутності спору шляхом видачі судового наказу.

*Учасники справи у наказному
провадженні:*

заявник

боржник

Основні ознаки наказного провадження:

- ❑ відсутність спору про право;
- ❑ підставою для відкриття провадження у справі є прийняття судом заяви про видачу судового наказу;
- ❑ сторонами у справі виступають заявник (стягувач) і боржник;
- ❑ справа розглядається у спрощеному порядку у скорочені строки (протягом 5 днів із дня надходження заяви про видачу судового наказу);
- ❑ за результатами вирішення справи видається судовий наказ – особлива форма судового рішення, який є одночасно виконавчим документом і має скорочений строк набрання законної сили;
- ❑ судовий наказ видається без судового засідання і без виклику та заслуховування заявника (стягувача) і боржника й інших осіб, які беруть участь у справі;
- ❑ боржникові надано право протягом 15 з дня вручення копії судового наказу та доданих до неї документів подати заяву про його скасування до суду, який його видав;
- ❑ за наявності визначених у законі підстав судовий наказ може скасувати той самий суд, який його видав;
- ❑ передбачена можливість звернутись до суду із тими самими вимогами в порядку спрощеного позовного провадження у разі скасування судового наказу.

Можливість видання судового наказу за вимогою заявника (стягувача) до боржника залежить від дотримання таких умов:

загальних – наявність належного обсягу право- і дієздатності заявника (стягувача); дотримання правил цивільної юрисдикції і підсудності цивільних справ;

спеціальних – наявність волі особи, якій належить право вимоги; пред'явлена вимога є безспірною; зміст пред'явленої вимоги полягає у стягненні грошових коштів або витребуванні майна; пред'явлена вимога наявна в передбаченому ЦПК України переліку вимог, за якими може бути видано судовий наказ.

**2. Вимоги, за якими може
бути видано судовий наказ**

У ст. 161 ЦПК України визначені вимоги, за якими може бути видано судовий наказ, а саме:

- ❑ про стягнення нарахованої, але не виплаченої працівникові суми заробітної плати та середнього заробітку за час затримки розрахунку;
- ❑ про компенсацію витрат на проведення розшуку відповідача, боржника, дитини або транспортних засобів боржника;
- ❑ про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг, електронних комунікаційних послуг, послуг телебачення та радіомовлення з урахуванням індексу інфляції та 3 % річних, нарахованих заявником на суму заборгованості;
- ❑ про стягнення аліментів у розмірі на одну дитину - однієї чверті, на двох дітей - однієї третини, на трьох і більше дітей - половини заробітку (доходу) платника аліментів, але не більше 10 прожиткових мінімумів на дитину відповідного віку на кожну дитину, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб;

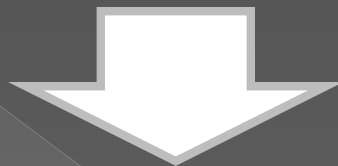
- ❑ про стягнення аліментів на дитину у твердій грошовій сумі в розмірі 50 % прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку, якщо ця вимога не пов'язана із встановленням чи оспорюванням батьківства (материнства) та необхідністю залучення інших заінтересованих осіб;
- ❑ про повернення вартості товару неналежної якості, якщо є рішення суду, яке набрало законної сили, про встановлення факту продажу товару неналежної якості, ухвалене на користь невизначеного кола споживачів;
- ❑ до юридичної особи або фізичної особи - підприємця про стягнення заборгованості за договором (іншим, ніж про надання житлово-комунальних послуг, електронних комунікаційних послуг, послуг телебачення та радіомовлення), укладеним у письмовій (в тому числі електронній) формі, якщо сума вимоги не перевищує 100 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Особа має право звернутися до суду з вимогами, визначеними у ст. 161 ЦПК України, в наказному або в спрощеному позовному провадженні на свій вибір.

**3. Форма і зміст заяви про
видачу судового наказу.
Підстави для відмови у
прийнятті заяви про видачу
судового наказу**

Відкриття наказного провадження можливе лише у разі подання до суду уповноваженою особою – заявником (стягувачем) або його представником – письмової заяви про видачу судового наказу.

Відповідно до ч. 2 ст. 163 ЦПК України, у такій заяві повинно бути зазначено:

- найменування суду, до якого подається заява;
- повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) (для фізичних осіб) заявника і боржника, їх місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України заявника та боржника, реєстраційний номер облікової картки платника податків заявника та боржника (для фізичних осіб) за його наявності або номер і серію паспорта заявника та боржника (для фізичних осіб - громадян України), а також інші дані, якщо вони відомі заявнику, які ідентифікують боржника, відомості про наявність або відсутність електронного кабінету;
- ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) представника заявника, якщо заява подається представником, його місце проживання або місцезнаходження;
- вимоги заявника і обставини, на яких вони ґрунтуються;
- перелік доказів, якими заявник обґрунтовує обставини, на яких ґрунтуються його вимоги.

*До заяви про видачу судового наказу
додаються:*

- документ, що підтверджує сплату судового збору;
- документ, що підтверджує повноваження представника, якщо заява підписана представником заявника;
- копія договору, укладеного в письмовій (в тому числі електронній) формі, за яким пред'явлено вимоги про стягнення грошової заборгованості;
- інші документи або їх копії, що підтверджують обставини, якими заявник обґрунтовує свої вимоги.

Якщо заяву про видачу судового наказу подано в електронній формі до боржника, який має електронний кабінет, заявник надалі повинен подавати будь-які процесуальні та інші документи, пов'язані з розглядом його заяви, виключно в електронній формі.

**За подання заяви про видачу судового
наказу справляється судовий збір у
розмірі, встановленому законом
(ч. 1 ст. 164 ЦПК України).**

Відповідно до ст. 165 ЦПК України суддя відмовляє у видачі судового наказу, якщо:

- заява подана з порушеннями вимог щодо форми і змісту, передбачених ст. 163 ЦПК України;
- заяву подано особою, яка не має процесуальної дієздатності, не підписано або підписано особою, яка не має права її підписувати, або особою, посадове становище якої не вказано;
- заяву подано особою, яка відповідно до ч. 6 ст. 14 ЦПК України зобов'язана зареєструвати електронний кабінет, але не зареєструвала його;
- заявлено вимогу, яка не відповідає вимогам, за якими може бути виданий судовий наказ, визначених у ст. 161 ЦПК України;
- наявні обставини, передбачені ч. 1 ст. 186 ЦПК України (наявне рішення чи ухвала суду про закриття провадження у справі між тими самими сторонами щодо одного і того ж предмету спору; смерть особи або визнання її померлою, припинення юридичної особи, які є позивачами або відповідачами у справі тощо);
- з моменту виникнення права вимоги пройшов строк, який перевищує позовну давність, встановлену законом для такої вимоги, або пройшов строк, встановлений законом для пред'явлення позову в суд за такою вимогою;
- судом раніше виданий судовий наказ за тими самими вимогами, за якими заявник просить видати судовий наказ;
- судом раніше відмовлено у видачі судового наказу з підстав, передбачених п. п. 3-6 ч. 1 ст. 165 ЦПК України;
- із поданої заяви не вбачається виникнення або порушення права грошової вимоги, за якою заявником подано заяву про видачу судового наказу;
- заяву подано з порушенням правил підсудності.

Про відмову у видачі судового наказу суддя постановляє ухвалу не пізніше 10 днів з дня надходження до суду заяви про видачу судового наказу.

У разі якщо в заяві про видачу судового наказу містяться вимоги, частина з яких не підлягає розгляду в порядку наказного провадження, суд постановляє ухвалу про відмову у видачі судового наказу лише в частині цих вимог.

У разі якщо заявлені вимоги між собою взаємопов'язані і окремий їх розгляд неможливий, суд відмовляє у видачі судового наказу.

Відмова у видачі судового наказу з підстав:

**передбачених
пунктами 1, 2,
2-1, 8, 9 ч. 1
ст. 165 ЦПК
України**

- не є перешкодою для повторного звернення з такою самою заявою після усунення її недоліків*

**передбачених
пунктами 3-6
ч. 1 ст. 165 ЦПК
України**

- унеможлиблює повторне звернення з такою самою заявою (передбачене право звернутися з тими самими вимогами у позовному порядку)*

**4. Порядок розгляду заяв про
видачу судового наказу.
Поняття і зміст судового
наказу**

Суд розглядає заяву про видачу судового наказу протягом 5 днів з дня її надходження, а якщо боржником у заяві про видачу судового наказу вказана фізична особа, яка не має статусу підприємця, - протягом 5 днів з дня отримання судом у порядку, передбаченому ч. ч. 5, 6 ст. 165 ЦПК України, інформації про зареєстроване у встановленому законом порядку місце проживання (перебування) фізичної особи - боржника.

Розгляд проводиться без судового засідання і повідомлення заявника і боржника

за результатами розгляду заяви про видачу судового наказу суд видає судовий наказ або постановляє ухвалу про відмову у видачі судового наказу.

Судовий наказ оскарженню в апеляційному порядку не підлягає, проте може бути скасований у порядку, передбаченому розділом II ЦПК України.

Судовий наказ – особлива форма
(вид) судового рішення про
стягнення з боржника грошових
коштів або витребування майна
за заявою особи, якій належить
право такої вимоги.

Відповідно до ст. 168 ЦПК України у судовому наказі зазначаються:

- дата видачі наказу;
- найменування суду, прізвище та ініціали судді, який видав судовий наказ;
- повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові для фізичних осіб) стягувача і боржника, їх місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб), ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України стягувача та боржника, реєстраційний номер облікової картки платника податків стягувача та боржника (для фізичних осіб) за його наявності або номер і серія паспорта стягувача та боржника для фізичних осіб - громадян України, а також інші дані, якщо вони відомі суду, які ідентифікують стягувача та боржника;
- посилання на закон, на підставі якого підлягають задоволенню заявлені вимоги;
- сума грошових коштів, які підлягають стягненню;
- сума судових витрат, що сплачена заявником і підлягає стягненню на його користь з боржника;
- повідомлення про те, що під час розгляду вимог у порядку наказного провадження та видачі судового наказу суд не розглядає обґрунтованість заявлених стягувачем вимог по суті;
- відомості про порядок та строки подання заяви про скасування судового наказу;
- дата набрання судовим наказом законної сили;
- строк пред'явлення судового наказу до виконання;
- дата видачі судового наказу стягувачу (як і дата набрання судовим наказом законної сили та строк пред'явлення його до виконання) - вноситься до судового наказу у день його видачі стягувачу для пред'явлення до виконання.

Судовий наказ складається і підписується суддею
у двох примірниках

**один примірник
лишається в суді**

**один примірник
видається
стягувачу**

** під розписку або надсилається
до його електронного кабінету*

в разі відсутності електронного кабінету
судовий наказ надсилається стягувачу рекомендованим листом із
повідомленням про вручення чи цінним листом з описом вкладеного
після набрання ним законної сили

5. Скасування судового наказу

ВИДАЧА СУДОВОГО НАКАЗУ

не пізніше наступного дня

- ❑ надсилається його копія (текст), що містить інформацію про веб-адресу такого рішення у Єдиному державному реєстрі судових рішень, боржникові до його електронного кабінету (в разі відсутності електронного кабінету - рекомендованим листом із повідомленням про вручення чи цінним листом з описом вкладеного);
- ❑ надсилається копія заяви стягувача про видачу судового наказу разом з доданими до неї документами

Днем отримання боржником копії судового наказу є день його вручення боржнику, визначений відповідно до ст. 272 ЦПК України.

*Боржник має право **протягом 15 днів** з дня вручення копії судового наказу та доданих до неї документів подати заяву про його скасування до суду, який його видав, крім випадків видачі судового наказу відповідно до пунктів 4, 5 ч. 1 ст. 161 ЦПК України (вимоги про стягнення аліментів).*

**Заява про скасування судового наказу може також бути подана органами та особами, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб.*

Заява про скасування судового наказу не пізніше наступного дня передається судді.

Заява боржника про скасування судового наказу, подана після закінчення 15-денного строку, повертається, якщо суд за заявою особи, яка її подала, не знайде підстав для поновлення строку для подання цієї заяви.

Суд повертає заяву про скасування судового наказу боржнику також встановивши, що заяву подано особою, яка відповідно до ч. 6 ст. 14 ЦПК зобов'язана зареєструвати електронний кабінет, але не зареєструвала його (ст. 171 ЦПК України).

У разі подання неналежно оформленої заяви про скасування судового наказу суддя постановляє ухвалу про її повернення без розгляду не пізніше двох днів з дня її надходження до суду.

У разі відсутності підстав для повернення заяви про скасування судового наказу, суддя не пізніше двох днів після її подання постановляє ухвалу про скасування судового наказу, в якій роз'яснює заявнику (стягувачу) його право звернутися до суду із тими самими вимогами в порядку спрощеного позовного провадження.

В ухвалі про скасування судового наказу суд за клопотанням боржника вирішує питання про поворот виконання судового наказу в порядку, встановленому ст. 444 ЦПК України.

6. Набрання судовим наказом законної сили

*Відсутність (ненадходження до суду) заяви від боржника
про скасування судового наказу впродовж 15 днів*

5 днів

судовий наказ набирає законної сили –

*крім випадків видачі судового наказу відповідно до пунктів 4 і 5
ч. 1 ст. 161 ЦПК України, коли судовий наказ набирає законної
сили у день його видачі*

*суд протягом 5 днів з дня набрання судовим наказом законної сили надсилає його копію
(текст), що містить інформацію про веб-адресу такого судового наказу в Єдиному
державному реєстрі судових рішень та Єдиному державному реєстрі виконавчих документів,
стягувачу до його електронного кабінету (в разі його відсутності - рекомендованим листом із
повідомленням про вручення чи цінним листом)*

Суд може внести виправлення до судового наказу, визнати його таким, що не підлягає виконанню, або відстрочити або розстрочити виконання судового наказу в порядку, встановленому статтями 432, 435 ЦПК України.